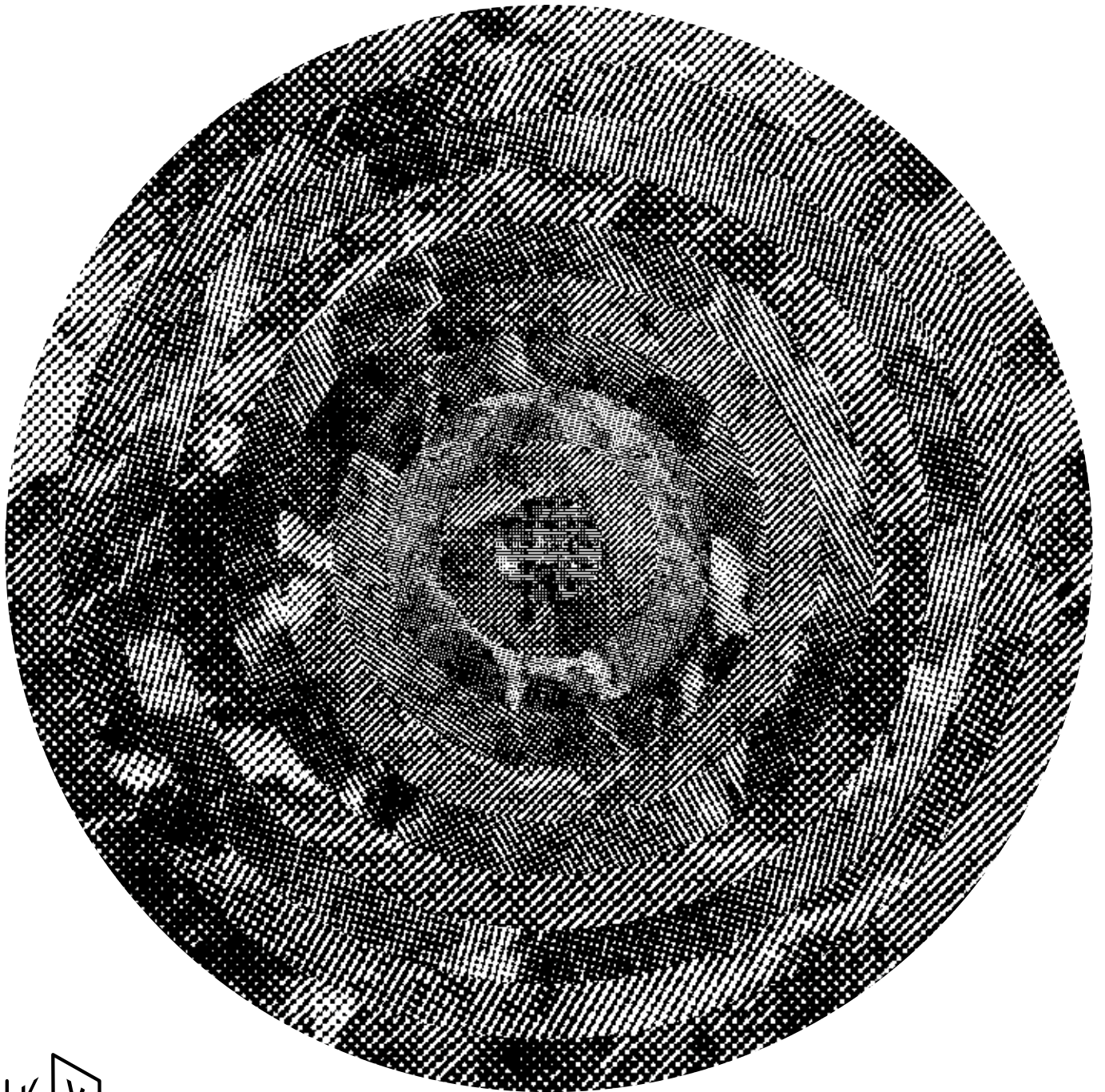

KIJKSLEUTEL
A MAP OF THE WORLD
KVS & TRISTERO

BRUSSELS STADSTHEATER
WWW.KVS.BE - T 02 210 11 12

THEATER – EN BOVENTITELD FR & NL

VAN & MET PETER CONNELLY, KRISTIEN DE PROOST, YOURI DIRKX, WILLY THOMAS, PETER VANDENBEMPT, ANS VAN DEN EEDE, MIEKE VERDIN
TEKST DAVID HARE

INGREDIËNTEN

Een grote Unesco-conferentie in 1978 over armoede, een progressieve Engelse journalist, een conservatieve Indiase schrijver, een literair werk dat flirt met de regels van de documentaire, een actrice die niet op haar mondje gevallen is, een Senegalese delegatie die de vinger op de wonde legt, het zijn allemaal ingrediënten van dezelfde theatervoorstelling. Een vindingrijke en wrang-humoristische voorstelling in een coproductie van Tristero en de KVS, naar het schitterende theaterstuk van David Hare.

PITCH

Het verhaal is als een groot meubelstuk met talrijke laden die open- en weer dichtgaan, vaak onverwachts, en met enkele goed neergezette personages die elkaar om beurten stilzwijgend uitdagen, proberen te verleiden en uiteindelijk leren respecteren zonder het echter helemaal eens te worden. In plaats van het verhaal uit de doeken te doen, reiken wij u hier enkele sleutels aan voor de interpretatie ervan.

THEMA'S

De voorstelling handelt over de thema's armoede en Noord-Zuidverhoudingen. Men laat zien dat dezelfde discussies al sinds tientallen jaren eindeloos worden herhaald. De historische referenties uit het begin van de jaren 80 zijn dus nog altijd actueel. In de loop van de voorstelling komt de nog steeds onopgeloste kwestie van de ontwikkelingshulp aan bod, evenals de vaststelling dat alledaags racisme uiteindelijk wordt getolereerd, gewoon omdat het bestaat. Het stuk gaat ook over de rol van de internationale instellingen die geklemd zitten in een bureaucratisch kader, dat lijkt op een enorm zwart gat waarin zelfs de beste bedoelingen verdwijnen. De klassieke tegenstellingen tussen links en rechts zijn aanvankelijk duidelijk aanwezig, maar verbrokkelen in de loop van het verhaal en er openen zich evenzoveel nieuwe deuren voor wie de platgetreden paden wil verlaten. Het belangrijkste thema van de voorstelling heeft echter te maken met het schrijven van fictie, wanneer men op zoek gaat naar alibi's, streeft naar geloofwaardigheid en wanneer fictie zich de allures van een documentaire wil toe-eigenen. Waar ligt de grens tussen journalistiek en literatuur?

LINK MET DE LEERSTOF

De thema's armoede, alledaags racisme en de verschillende verwickelingen in het verhaal maken deze voorstelling ge-

schikt voor leerlingen uit de bovenbouw. Voor leerkrachten Engels biedt deze voorstelling mooie kansen omdat er in het Engels wordt gespeeld en er tegelijkertijd boventiteling is in het Nederlands en Frans. Zo ontdekken de leerlingen woorden die nauw bij elkaar aanleunen in deze drie Indo-Europese talen (waaronder twee Germaanse talen) en leren ze zogenaamde 'valse vrienden' herkennen.

Op het niveau van hogescholen en universiteiten zal deze bijzonder rijke en intense voorstelling aan docenten in de politieke, economische en sociale wetenschappen, journalistiek of literatuur voldoende stof en verwijzingen aanreiken om te gebruiken in diverse cursussen. Daarbij kunnen ze zowel putten uit de tekst en het spel van de acteurs als uit hun eigen kennis en herinneringen. De voorstelling wil gezichtspunten en verbanden aanreiken, die zich tijdens deze voorstelling misschien fragmentarisch of zelfs op onwaarschijnlijke wijze ontwikkelen maar toch onmiskenbaar aanwezig zijn.

BEGELEIDEN VAN EEN NIET-SCHOLENGROEP

Begeleiders van groepen uit het verenigingsleven kunnen de voorstelling gebruiken als basis voor reflectie en discussies over deze thema's die in het dagelijkse leven van zowel nieuwkomers als migranten van de derde generatie aanwezig zijn. Hoe is racisme in de afgelopen dertig jaar geëvolueerd in een nochtans multiculturele samenleving? In welke, vaak afkeurenswaardige, vormen vergiftigt het nog altijd het leven van mensen en zondert het hen van elkaar af? Twee zeer verschillende voorbeelden uit de recente actualiteit tonen aan dat racisme nog altijd zeer aanwezig is. Enerzijds is er het debat in Nederland rond Zwarte Piet dat aantoont dat er in ons collectieve onderbewustzijn een concrete voorstelling bestaat van goed en kwaad die verre van onschuldig is. In Frankrijk was er het extreemrechtse maar niet verboden tijdschrift Minute dat op de voorpagina een onaanvaardbaar commentaar plaatste over Christiane Taubira, de Franse minister van Justitie. De minister koos ervoor om vooralsnog geen klacht in te dienen, omdat zij meent dat het de verantwoordelijkheid is van de samenleving als geheel om te reageren. Wij hebben hier te maken met een openlijke en bijzonder agressieve vorm van racisme die zich niet langer kan verschuilen achter de onschuld die de periode tot de jaren 60 van de 20e eeuw kenmerkte. Nu weten we beter. Maar is dat werkelijk zo?

SLEUTELWOORDEN

> GEOPOLITIEK

Alexandre Defay, hoogleraar aan het Centrum voor Geostrategie aan de Franse ENS (École normale supérieure) zegt het volgende: «Geopolitiek heeft als studieobject de interacties tussen de geografische ruimte en de daaruit voortvloeiende rivaliteit tussen overheden. (...) het is de 'manoeuvrerruimte' van lokale, regionale of mondiale machten.

Taal is niet alleen een zeer belangrijke geopolitieke kwestie, maar taal ligt ook bijzonder gevoelig. Het feit dat tijdens de eeuw van de Verlichting aan de Europese vorstenhuizen Frans werd gesproken heeft vast en zeker bijgedragen tot de plaats die deze taal in de wereld heeft verworven. Nu is het Frans een van de zes officiële talen die door de UNO worden gebruikt bij

internationale onderhandelingen. De munt van een land, de handelsverdragen, de toegang tot natuurlijke hulpbronnen zijn andere cruciale factoren op geopolitiek gebied.

> NEERBUIGENDHEID

Een welwillende houding, uit de hoogte en met voorgewende minzaamheid, waarmee men door het toekennen van een gunst, de ontvanger laat voelen dat deze hem zou kunnen weigeren, waarbij deze weigering de enige manier is om de minachting te doen verdwijnen.

> JOURNALISTEN EN SCHRIJVERS

Een journalist wil feiten beschrijven en raadpleegt meerdere bronnen om deze feiten te verifiëren. Hij wordt verondersteld neutraal en objectief te zijn en zijn persoonlijke inbreng aan de lezer kenbaar te maken. Een journalist kan bekend zijn om zijn politieke mening, zijn engagement of zijn bijzondere expertise in een bepaald domein. Het is dan ook beter om verschillende media te raadplegen bij het zoeken naar informatie. Op die manier kan men zich op basis van verschillende bronnen een eigen mening vormen. Een werkelijk neutraal persartikel is nauwelijks onbestaande en evenmin bijzonder interessant. Toch moet een artikel aan bepaalde deontologische regels beantwoorden.

Een schrijver is echter volledig vrij voor zover duidelijk is in welk genre hij schrijft. Bij een roman of een novelle weet de lezer dat hij fictie leest. Eventueel kan worden vermeld dat het verhaal geïnspireerd is op werkelijk gebeurde feiten. De schrijver is dus evenzeer gebonden aan deontologische regels die hem verplichten om binnen een bepaald kader te werken. In het geval van een filosofisch essay heeft het schrijven meer weg van een wetenschappelijk werk dan van een fictief verhaal.

WIE ZIJN ZIJ?

> DAVID HARE, DE AUTEUR

Brits producer, scenarioschrijver en regisseur (1947). Succesauteur van heel wat theatervoorstellingen, waaronder 'Plenty' (1983), waarvoor hij de New York Drama Critics' Circle Award won voor de beste buitenlandse theatervoorstelling. Zijn film 'Wetherby' (1985) won de Gouden Beer op het filmfestival van Berlijn. Als men hem vraagt of hij de wereld kan veranderen, antwoordt hij dat zijn ambitie niet zover reikt, maar dat zijn werk net als heel wat andere zaken een impact kan hebben op het leven van mensen en dus op de voortgang van de wereld. En met een zweem van Britse humor voegt hij eraan toe dat hij elke dag mensen ontmoet die hem vertellen dat een van zijn voorstellingen hen ertoe hebben aangezet van werk te veranderen, hun partner te verlaten of te verhuizen.

> TRISTERO

Tristero is een Brussels theatergezelschap dat dit jaar 20 jaar bestaat. Van bij het begin vielen ze op door de gedurfdheid en intelligentie waarmee ze theaterkunst benaderen. Bij een van hun voorstellingen organiseerden ze bijvoorbeeld de vestiaire voor het publiek in het decor en tijdens de voorstelling gebruikten ze jassen en vesten van toeschouwers als kostuum. Dat is maar een voorbeeld van de creativiteit waarmee Tristero de alledaags-

heid van het leven van Jan met de pet benadert. Het gezelschap beheerst als geen ander de kunst om ontelbare kleine details uit ons dagelijkse leven door een vergrootglas te bekijken en ze vervolgens laag voor laag af te pellen, uit elkaar te halen en weer in elkaar zetten op een creatieve en kritische wijze, zonder daarbij een moment stil te vallen. De humor die ze hanteren is bij momenten meedogenloos en destabiliserend, maar nodigt altijd uit tot reflectie.

"We kiezen soms echte komedies, maar ook in de andere teksten proberen we een grappige laag naar boven te halen. De lach werkt louterend, relativeert (onzelf), kan ons en misschien het publiek verzoenen met de absurditeit van het bestaan." Tristero

Brussel als uitvalsbasis

Tristero is een van de weinige Nederlandstalige theatergezelschappen in Brussel. Op die manier leveren wij een bijdrage tot de diversiteit van het culturele aanbod in de hoofdstad. We hebben in Brussel een aantal solide partners zoals het Kaaitheater en de KVS. Als Brussels gezelschap vinden we het belangrijk om ook langs Franstalige zijde ons publiek uit te bouwen en een wisselwerking te hebben met het Franstalige artistieke veld (zie onze samenwerking met Transquiquennal).

> Kristien De Proost

Kristien De Proost studeerde Germaanse filologie en volgde de opleiding Dramatische kunst aan Studio Herman Teirlinck. Zij speelt hoofdzakelijk bij het Toneelhuis, Tristero, HetPaleis, Victoria en Crew (Eric Joris).

> Youri Dirckx

Youri Dirckx volgde een theateropleiding aan de Kleine Academie en speelt hoofdzakelijk bij Tristero, Dito'Dito en Théâtre Varia. Hij heeft ook gewerkt met beeldend kunstenaar Dora Garcia.

> Peter Vandenbempt

Peter Vandenbempt studeerde Germaanse filologie en Theaterwetenschappen. Hij speelt hoofdzakelijk bij Tristero, Jérôme Bel en Kassys. Hij gaf ook les aan het departement Woordkunst van het Lemmensinstituut in Leuven.

DITO'DITO EN TONEELGROEP KVS

> Willy Thomas

Vlaams acteur, auteur en regisseur die in 1984, samen met Guy Dermul, het gezelschap Dito'Dito oprichtte. Hij nam deel aan diverse projecten met Guy Cassiers, Josse De Pauw en Bart Meuleman, maar werkte vooral met het Franstalige gezelschap Transquiquennal en tg Stan. Aangezien Dito'Dito en de KVS beide actief waren in dezelfde stedelijke realiteit sloegen de twee gezelschappen de handen in elkaar en realiseerden ze in de jaren 90 het project STOEMP. Sindsdien speelt Willy Thomas een steeds grotere rol binnen de KVS en nam hij deel aan heel wat grote projecten. In 2006 trad hij toe tot de artistieke kern en in 2013 was hij de motor achter het festival Tok Toc Knock waarvan hij de coördinatie heeft verzorgd.

> Mieke Verdin

Mieke Verdin maakte, na haar studie Kunstgeschiedenis aan de KU Leuven en toneel aan het Koninklijk Conservatorium in Brussel, een aantal jaren deel uit van het gezelschap van Jan De Corte. Daarnaast maakte ze een aantal losse voorstellingen, oa met Guy Dermul, Josse De Pauw. In 1985 vervoegde ze, het pas opgerichte Brusselse collectief Dito'Dito. In die tijd werkte

ze ook regelmatig samen met tg Stan, het Franstalige 'Trans-quinquennal' en met Tristero. Sinds 2006 maakt zij deel uit van de artistieke kern van KVS, waar zij meewerkte aan diverse projecten met oa. Raven Ruëll, Johan Dehollander, Ruud Gielens, Olympique Dramatique....De samenwerking met Franstalige theatermakers, (momenteel oa.met Dominique Roodthoofd) aangezet binnen Dito'Dito', blijft voor haar ook binnen het brusselse project van KVS zeer belangrijk.

VERDER ZIJN ER OOK NOG:

> Ans Van den Eede

Ans Van den Eede (1986) studeerde Dramatische kunst aan het Rits in Brussel en werkt sindsdien als freelance actrice. Zij werkt mee aan 'Search Project' van Tristero en speelt in 'Tonight, I love you' van de danseressen Lara Barsacq & Gaël Santisteva, alsook in 'L'intruse' van Abattoir Fermé. In 2011 richtte zij samen met haar zus Louise het collectief Hof van Eede op. Samen schreven zij de tekst van hun eerste creatie 'Waar het met de wereld naartoe gaat, daar gaan wij naartoe', waarvoor Louise de tekst en de dramaturgie verzorgde en Ans voor het spel tekende.

> Peter Connelly

Peter Connelly (1971) studeerde Dramatische kunst aan de universiteit van New York. Hij startte zijn artistieke loopbaan als geluidsman en als acteur in films en kortfilms. In 2007 was hij actief bij het Europese gezelschap Superamas, eerst als geluidsontwerper en later als acteur. Zijn eerste kortfilm 'Framing and Unframing' (2001) werd in première voorgesteld in Locarno en zijn tweede film 'Back By 6' werd in 2011 in Berlijn voorgesteld.

DIEPER GRAVEN

> Tristero Gazette: eenmalige uitgave ter gelegenheid van de 20e verjaardag van het gezelschap, verkrijgbaar aan de balie van de KVS. Deze 32 pagina's tellende uitgave in een handig formaat geeft een beeld van het mooie parcours van dit aparte en meertalige gezelschap. Tristero Gazette, eenmalige editie, gratis, tweetalig NL/FR.

> The Constant Gardener, film van Fernando Mereilles, 2005 (diplomatie, Noord-Zuidverhoudingen, uitbuiting van de armste bevolkingen).

> Five Minutes with: Sir David Hare, video on BBC News, Art and Entertainment. www.bbc.co.uk/news/entertainment-arts-23536539.

> Informatie over de deontologische code voor beroepsjournalisten op de website van de VVJ, Vlaamse Vereniging van Journalisten. www.journalist.be/beroepsjournalist/intellectueel-statuuut/deontologie.

> Websites over het thema diplomatie: www.monde-diplomatique.fr - www.diploweb.com.

> "Eén enkele taal spreken begrenst ons tot één enkele gedachte", een citaat van de Senegalese filosoof Souleymane Bachir Diagne, hoogleraar aan de Columbia University van New York, auteur van talrijke artikelen. Daarnaast staat hij vermeld in de lijst van de 50 grote denkers van deze tijd van Le Nouvel Observateur. Auteur van onder meer 'Bergson dans les colonies', verschenen bij CNRS Editions.

> Het Franse tijdschrift 'Clés - retrouver du sens'. www.cles.com.

> In oktober 2013 verscheen het eerste nummer van 24h01, de eerste Belgische mook (samentrekking van de woorden 'book' en 'magazine'). Het tijdschrift doet aan 'slow' journalistiek, het bevat bijdragen van talrijke vrijwillige schrijvers, het bevat geen advertenties en is 100% Belgisch. www.24h01.be.

> De Unesco is een internationale instelling die werd opgericht in 1945, na de Tweede Wereldoorlog, een wereldwijd conflict dat amper 30 jaar na de Eerste Wereldoorlog plaatsvond. Vandaar de slogan op de website van de Unesco: "Building peace in the minds of men and women". De organisatie stelt zich als volgt voor aan het publiek:

UNESCO is known as the «intellectual» agency of the United Nations. At a time when the world is looking for new ways to build peace and sustainable development, people must rely on the power of intelligence to innovate, expand their horizons and sustain the hope of a new humanism. UNESCO exists to bring this creative intelligence to life; for it is in the minds of men and women that the defences of peace and the conditions for sustainable development must be built.
www.unesco.org
